

Prizadevanja in energije petih profesorjev z Oddelka za zgodovino Filozofske fakultete (predvsem obeh predsednikov Republiške predmetne komisije za zgodovino in Predmetne kurikularne komisije) so ohranila položaj zgodovine v šoli takšen, kot je, in ga pomembno dogradila, a razumljivo je, da brez širšega sodelovanja Zveze zgodovinskih društev in ljudi iz drugih strokovnih institucij (predvsem dobrih) konceptov ni mogoče uresničiti.

Ob burnem dogajanju v šolstvu, ko nam ob najmanjši nepazljivosti ukinjajo ure (kot se je to zgodilo leta 1991 v poklicnih šolah), je skupen nastop vseh (tudi tistih, ki v nekem trenutku niso neposredno prizadeti), nujen. Zavedajmo se, da odnos do zgodovine, ki ga bomo učitelji dogradili v šoli, oblikuje tudi tisto javnost, ki nastopa kasneje kot naš »uporabnik«. Poenostavljeno: brez kvalitetne in prepričljive zgodovine v šoli ne bo študentov, obiskovalcev muzejev, inštitutov, niti bralcev zgodovinske literature in razprav. Pri tem sem zajel le en vidik – naš obstoj, namerno pa izpustil razne populistične variante o teži trenutka z vidika slovenstva.

Menim, da je tovrsten razmislek samo dokaz več, da se mora zgodovinska znanost bolj posvetiti nam, ki moramo v šoli »znanost« pogosto zamenjati za umetnost poučevanja in prepričevanja, predstavljamo pa (po moji nestrokovni oceni) skoraj 90 % članstva v Zvezi zgodovinskih društev. Pa ta nima dejavne šolske sekcije, ki bi nevtravno usklajevala učiteljska mnenja ter omogočila podporo komisijam in posameznikom, ki se ukvarjajo s šolskimi projekti. Upam, da bo občutek, da brez nas ni Vas (in obratno), ponovno omogočil naš skupni nastop, ki bo zgodovini kot šolskemu predmetu zagotovil tisto mesto, ki ji pripada in ki jo zasluži.

Vsi, ki me poznate, veste, da nočem kvariti Vašega razpoloženja. Je pa moja odsotnost in opozorilo mogoče le tisti vzgib, ki bo pomenil v prihodnosti večje približevanje zgodovinske znanosti zgodovini v šoli.

Želim Vam vse najlepše in lep pozdrav iz Slovenj Gradca.

(Slovenj Gradec, 10.10.1998)

Stane Berzelak

Pobuda za ustanovitev priznanja (nagrade) Zveze zgodovinskih društev Slovenije za raziskovalno delo

Glavni namen priznanja naj bo promocija zgodovinopisnega raziskovalnega dela, njegovih glavnih dosežkov med samimi zgodovinarji ter vsega slovenskega zgodovinopisja v širši javnosti. Ne le aktualna javna vprašanja, temveč predvsem globalni razvoj znanosti z nujno, a nepregledno specializacijo in drobljenjem zahtevajo vse večje napore samih raziskovalcev, da njihovo delo ne ostaja skrito v slonokoščениh stolpih znanosti. O slabi obveščenosti slovenske javnosti, zlasti novinarjev o tem, kaj slovenski zgodovinarji delajo, kaj lahko povejo in česa še ne morejo ali ne bodo mogli nikoli, se žal lahko prepričamo iz dneva v dan.

Drugi namen priznanja je spodbuda k boljšemu, predvsem prodornejšemu, v metodološkem in tematskem smislu pogumnejšemu raziskovalnemu delu, ki seveda ostaja odprto vsem raziskovalcem naše preteklosti, ne glede na formalno izobrazbo ali profesionalno delovanje.

Zgodovinarji v različnih dejavnostih že vrsto let nagrajujejo svoje najboljše dosežke, kot so priznanje za delo v muzejih, priznanje za arhivsko delo, občasno pa so nagrajeni tudi v široki konkurenci vse slovenske znanosti ali pedagoškega dela. Prav nova spoznanja o naši preteklosti, to je raziskovalna dejavnost, ki ima znotraj zgodovinopisja nedvomno najpomembnejšo funkcijo, največkrat ostajajo neopažena.

Predlagam ustanovitev komisije pri ZZDS, sestavljene iz pet (ali mogoče enega do dveh več) strokovnjakov, ki bi vsaki dve leti pred rednim zborovanjem pregledali objavljene raziskave oziroma razprave, eseje in monografije v preteklih dveh letih; na XXX. zborovanju leta 2000 bi npr. podelili nagrado za delo, objavljeno z letnico 1998 in 1999. Komisijo morajo sestavljati strokovnjaki, ki bi skupno pokrivali kar najširši spekter zgodovinopisja časovno in tematsko. Priznanje bi moralo biti podeljeno izrecno za izbrano delo in komisija bi se morala izogibati kriteriju, ki upošteva dotakratno prezrtost avtorja in njegove starejše dosežke. Poleg same kakovosti opravljenega dela (verodostoj-

nosti, korektnosti in prodornosti) bi komisija morala upoštevati tudi inovativnost in potrebnost raziskave v kontekstu zgodovinopisja in njegovih pomanjkljivosti.

Za ustanovitev takega priznanja ni nujno zbrati veliko denarja in bi morebitne stroške verjetno lahko krila ZZDS iz rednih sredstev, saj ima priznanje predvsem promocijski namen. Če pa bi vodstvu ZZDS uspelo za priznanje dobiti dodatna denarna sredstva (proračunsko in s sponzorji), to priznanju seveda ne bi nič vzelo, predstavljalo pa bi večjo motivacijo za raziskovalce, kar je tudi eden od namenov priznanja. V tem primeru bi bilo za podelitev priznanj bolje izbrati trajno določen čas za bienalno podeljevanje in prireditve ločiti od zborovanja, saj bi tako verjetno dosegli večji medijski učinek. Vendar je tak način podeljevanja nujno povezan z večjimi stroški, zato bi vsaj v začetku podelitev lahko združili z zborovanjem.

Priznanje bi lahko nosilo preprost naslov *Klio* s podnaslovom *Priznanje (nagrada) Zveze zgodovinskih društev Slovenije za raziskovalno delo v zgodovinopisju*.

(Ljubljana, 12.10.1998)

dr. Ervin Dolenc

Pravilnik o podeljevanju priznanja (nagrade) Klio za raziskovalno delo v zgodovinopisju

1. člen

Priznanje (nagrada) se imenuje **Klio** s podnaslovom **Priznanje (nagrada) Zveze zgodovinskih društev Slovenije za raziskovalno delo v zgodovinopisju** in jo podeljuje Zveza zgodovinskih društev Slovenije (ZZDS).

2. člen

ZZDS podeli priznanje (nagrado) posameznim raziskovalcem preteklosti v Sloveniji za točno določeno zgodovinopisno delo.

3. člen

Nagrado podeli ZZDS vsaki dve leti, praviloma v letu rednega zborovanja slovenskih zgodovinarjev, za najboljšo monografijo, razpravo ali esej, objavljen v preteklih dveh koledarskih letih.

4. člen

Praviloma ZZDS vsaki dve leti podeli eno nagrado. V primeru, če bi si dve deli po kakovosti in prodornosti tako konkurirali, da bi bila podelitev priznanja enemu za drugega krivična, si nagrado lahko delita obe.

5. člen

Priznanje (nagrada), ki ga prejme avtor raziskave, je v obliki diplome (in denarne nagrade v višini treh povprečnih brutto plač v Republiki Sloveniji v letu podelitve).

6. člen

Komisijo za podelitev priznanj (nagrade) imenuje vsaki dve leti, praviloma na občnem zboru, Izvršni odbor ZZDS.

7. člen

Komisijo sestavlja 5 članov, ki po svoji strokovni specializaciji skupaj pokrivajo čim širši časovni in tematski sklop možnih zgodovinskih raziskav. Če je taka izbira mogoča, naj po en član komisije dobro pozna stanje raziskav za srednji vek in antiko, eden za novi vek od renesanse do razsvetljenstva, eden za devetnajsto in eden za dvajseto stoletje, eden pa naj po možnosti s svojim poznavanjem več časovnih obdobjev oziroma področij raziskav (gospodarska, socialna, politična, kulturna zgodovina...) uravnoteži sestavo komisije tako, da kakšno področje raziskav ne bi bilo prezrto.